

[Udenrigsministeren.]

side, som gik ud på, at man skulle genoprette den timagtsgruppe, der med 5 deltagere fra den vestlige del af verden og 5 deltagere fra den kommunistiske del af verden forhandlede om nedrustning i Genève, men sådan, at denne gruppe blev udvidet med yderligere 5 lande, nemlig Indien, Indonesien, Ghana, Mexiko og Den Forenede Arabiske Republik.

Der blev ikke fra andre landes side taget nogen endelig stilling til Sovjetunionens forslag, men jeg skulle tro, at en vis udvidelse af nedrustningskomiteen i Genève, sådan at et neutralt element bliver indført i denne komité, næppe vil støde på virkelig alvorlig modstand. I mit eget indlæg i generaldebatten pegede jeg på, at et sådant neutralt element ville kunne give nedrustningsforhandlingerne ny fremdrift, og dette synspunkt blev senere støttet af bl. a. Canada og Norge.

Jeg havde endvidere lejlighed til i mit indlæg for generalforsamlingen at pege på, at man måske i nedrustningsforhandlingerne kunne anvende specialister og teknikere på en mere frugtbar måde, end det hidtil er sket. Det, man her kan anføre, er, at der endnu er liv i den del af nedrustningsforhandlingerne i Genève, der drejer sig om forbud mod prøvesprængninger af atomvåben, brintvåben og andre kernevåben. Når det er lykkedes i disse forhandlinger — ikke at komme til ende med dem, men dog at komme et ret langt stykke frem, skyldes det vel nok, at man til indledning af politiserede forhandlingerne og lod atomeksperter fra såvel sovjetverdenen som den vestlige verden forhandle det spørgsmål, om det overhovedet var muligt at kontrollere et forbud mod prøveekspllosioner af kernevåben, og disse videnskabsmænd og teknikere fra begge de to modstående grupper i verden, der har atomvåben, nåede frem til det resultat, at det — i hvert fald til en vis, betydelig grad — er muligt at kontrollere, at et sådant forbud overholdes.

Dette videnskabelige forarbejde har i høj grad lettet og befrugtet de efterfølgende forhandlinger, sådan at man til trods for de mange mørke skyer, der hviler over verdenssituationen, stadig kan nære håb om, at disse forhandlinger om et stop for

kernevåbenekspllosioner og prøvesprængninger kan føre til noget.

Ud fra denne erfaring fremførte jeg for De Forenede Nationers generalforsamling det forslag, at man også bragte teknikere, specialister og videnskabsmænd ind i de generelle afrustningsforhandlinger. Når disse generelle afrustningsforhandlinger, der med ganske kortvarige afbrydelser har stået på i næsten alle årene siden De Forenede Nationers oprettelse, endnu ikke har ført til noget, så skyldes det vel en frygt hos begge parter for, at en nedrustningsplan kan medføre en forskydning i magtbalancen til ugunst for den ene af parterne. Det vil man ikke risikere, og derfor har hidtil ingen selv nok så omhyggeligt udformet afrustningsplan kunnet føres frem til reel enighed og gennemførelse. Det, der var min tanke, var, at man i en ny nedrustningskomité, og gerne med deltagelse fra neutrale magter, samlede sig om at stille en specialistgruppe, en gruppe videnskabsmænd og teknikere, den opgave at påvise, hvorledes en given nedrustningsplan, hvilken man så måtte vælge, kan gennemføres uden at medføre forskydning i magtbalancen. Det er min tanke, at hvis man kan påvise, at en sådan gennemførelse er mulig, vil der over de generelle nedrustningsforhandlinger komme en lignende frugtbarhed, som man synes at kunne mærke på det område, jeg nævnte før, nemlig i forhandlingerne om forbud mod prøveekspllosioner af kernevåben.

Jeg havde den glæde, at disse danske tanker blev taget op af den engelske premierminister, Macmillan, og at man fra britisk side senere har udformet noget i denne retning i et konkret forslag, der nu er fremført i den pågældende politiske komité i De Forenede Nationer.

Jeg vil også gerne have lov til at referere her for det høje tinge, hvorledes jeg i min tale i De Forenede Nationer tog tanken op om en inspektionsordning. Tanken om en inspektionsordning er på ingen måde nogen ny tanke i de internationale forhandlinger om nedrustning og sikkerhed mod overraskelsesangreb. Det er en tanke, der ofte har været fremført; jeg pegede imidlertid i mit indlæg på, at man godt kunne gennemføre international inspektion uden samtidig at gennemføre nedrustningsforanstaltninger. Naturligvis ønsker vi alle nedrustningen